

Samenvatting masterscriptie Elyse De Laet

Titel: Herinnering aan de Holocaust: De herinnering aan de Shoah in Oost-Europa en West-Europa, vergeleken aan de hand van het Polin museum en de Kazerne Dossin.

Auteur: Elyse De Laet

Promotor: Prof. Dr. Bruno De Wever

Jaar: 2021-2022

Samenvatting:

Dit onderzoek spitst zich toe op de herinnering van de Holocaust binnen het POLIN museum voor de geschiedenis van de Poolse Joden. Om dit accuraat te kunnen doen is het nodig om eerst naar de bredere ontstaansgeschiedenis van het museum te kijken en hoe de unieke permanente tentoonstelling in zijn geheel tot stand is gekomen. De Holocaust galerij kan namelijk niet zomaar uit het geheel worden gehaald.

Het doel van dit onderzoek is drievoudig. Ten eerste wordt er gekeken naar een bredere Poolse, en bij uitbreiding Centraal- en Oost-Europese, museologische trend die zich de laatste jaren steeds duidelijker aftekent. Binnen deze trend vallen drie duidelijke kenmerken waar te nemen. Een museum moet namelijk modern zijn, om één duidelijke boodschap te kunnen overbrengen aan de bezoekers. Daarbij moet gebruik worden gemaakt van verschillende soorten technologie, multimedia, zintuigelijke stimuli, enz. Deze wekken emotie en empathie op, met de bedoeling zo de boodschap bij de bezoeker in te prenten. Een ander, zeker niet minder belangrijk, kenmerk van deze trend is de politieke betrokkenheid bij de oprichting van de musea. De politiek speelde bij de herinnering van de Holocaust en de Tweede Wereldoorlog al vlak na de bevrijding een belangrijke rol. Ook vandaag is een duidelijke politieke interesse, voornamelijk van de huidige regerende partij PiS, te bemerken. Het laatst belangrijke kenmerk van de Centraal- en Oost-Europese museologische trend slaat op de meerdere functies die een museum in een land als Polen in zich draagt. Een museum is naast een bewaarder van bepaalde collecties ook een plek van herinnering en herdenking maar ook een centrum van educatie. Verder zijn er nog andere, minder belangrijke kenmerken terug te vinden. In deze thesis pas ik het POLIN museum voor de geschiedenis van de Poolse Joden in, in boven genoemde trend. Ik leg de trend in meer detail uit en bewijs aan de hand van de geschiedenis van de permanente tentoonstelling en het museum in zijn geheel dat POLIN een kind is van zijn tijd. Ik geef tevens twee opbouwende punten van kritiek op het POLIN museum mee.

Ten tweede heeft deze thesis tot doel de eigenheden en unieke aspecten van het POLIN museum voor de geschiedenis van de Poolse Joden tegenover andere Poolse en Centraal- en Oost-Europese landen aan te duiden. Deze aspecten zijn niet meteen in te passen binnen bovengenoemde trend. Dit kan bijvoorbeeld door een korte vergelijking met andere populaire musea in Polen, zoals het Museum van de Tweede Wereldoorlog in Gdansk of het Warsaw Rising museum in Warschau. Om dit doel te kunnen verwezenlijken is het belangrijk een duidelijk en volledig beeld te geven van de permanente tentoonstelling en de bredere geschiedenis van het POLIN museum. Er wordt ook gekeken naar de politieke situatie in Polen over de afgelopen jaren, sinds de oorlog.

Ten derde gaat dit onderzoek dieper in op een breuklijn die zich sinds het einde van Wereldoorlog Twee heeft voorgedaan binnen de herinnering en museologie van West-Europa en Centraal- en Oost-Europa. Door een heel andere beleving van de Tweede Wereldoorlog en voornamelijk de heel andere situaties in het Westen en het Oosten van Europa in de directe jaren na deze oorlog, hebben heel andere herinneringen over de periode van 1938 tot 1945 zich gevormd in het oosten en in het westen van het Europese continent. Daardoor hebben ook de musea een andere ontwikkeling gekend. Ik leg de breuklijn in deze thesis bloot aan de hand van een vergelijking van het POLIN museum met een tegenhanger uit eigen land, de Dossin Kazerne. Tevens een museum gericht op een specifiek aspect van de Tweede Wereldoorlog, met een heel uitgebreide en bewogen geschiedenis, is de Kazerne de perfecte kandidaat om te helpen de breuklijn duidelijk te maken maar

ook te nuanceren. Om dat te kunnen doen geef ik de uitgebreide ontstaansgeschiedenis van de Dossin Kazerne kort weer, net als de opbouw van de huidige vaste tentoonstelling. Verder is het ook nodig om de Holocaust galerij van het POLIN museum grondiger onder de loep te nemen. Ik bekijk daarom ook de Holocaust galerij, waarin het getto van Warschau en diens opstand een heel centrale rol spelen, meer in detail dan de andere galerijen van het museum. Ik toon met deze vergelijking aan dat er wel degelijk sprake is van een breuklijn tussen het Westen en het Oosten van Europa op museologisch vlak, maar dat deze breuklijn niet in steen gebeiteld staat en dat er op verschillende aspecten ook overeenkomsten zijn tussen een museum in bijvoorbeeld Polen en België.